

РОБОЧИЙ НАРОД

ROBOTCHYJ NAROD

THE WORKING PEOPLE

ПОРЯДКОВЕ ЧИСЛО 247.

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТІЇ В КАНАДІ.

REGULAR NUMBER 247

PIK VII.

Ч 24

СЕРЕДА 16 ЧЕРВНЯ 1915.

WINNIPEG, MAN

JUNE 16 WEDNESDAY 1915.

No. 24. VOL VII

До всіх довжників, членів партії і читачів „Роб. Нар.“!

Друкуючи це число газети, редакція і адміністрація „Роб. Нар.“ бачучи критичне положення в якому знаходиться часопис, заявляє наступне: Тому що газета є органом У.С.Д.П., є істотною цінністю належить від членів партії. Теперішнє фінансове положення часопису можливо примусить редакцію і адміністрацію встановити на дальшє єї друкування. Причини сего є наступні:

1. Робітники при газеті не дістають платні, котра вистарчала-би болей на нужденне житє.

2. Сотки передплатників повідомляють редакцію, що хочуть читати газету, однак через тяжкі часи і безробітє не можуть виврянути передплати і обіцяють надіслати єї пізнійше, через що зістають винні за газету.

3. Промислова криза і війна не дають змоги адміністрації газети пускати в повний рух находячі ся в редакції машини, що могоди принести газеті около \$200 чистого доходу місячно.

4. Десятки товаришів присилають рукописи до редакції і тим показують що „Роб. Нар.“ є конечно потрібний для робітничої класи, но в той сам час наші шановні дописувателі як видно не беруть енергичної участі в агітації за фінансову поміч газети і серіозно не подумают над тим, де редакція дістане средств на опублікованє їх дописів.

І от товариші і дорогі читачі, ми не хочемо робити дальших довгів, котрі можуть привести до того, що цілий інвентар, машини і другі друкарські річи підуть в руки довжників, і дятого рішили звернутись до Вас що на випадок застановлена газети передаємо цілий маєток газети на руки адміністрації „Роб. Нар.“ т. т. Кузьмичьому, Колісникови і Климови.

Коди члени партії хочуть вести дальше борбу в капіталістичним устроєм і нести світло науки в ради робітничої маси, то се доказує, що газета повинна існувати а партія провадити дальше борюьбу.

Від осени 1913. року, коди відійшов з редакції т. Навізівський до теперішнього часу, в редакції було не багато, бо „ляше 7 редакторів!“ Кождий з них не міг бути на легкій і солодкій

„халбі“ більше як 3 місяці. Видате, яка тяжка шапка Монаха!

Що-ж робить більшість партії для „своеї газети“? Заложивши спокійно руки, они як видно без болю в серці і грижі совісті, перечитавши одно число газети, чемають на слідуюче, забуваючи о тім, що х товариші там в редакції день і ніч мучать ся коло партійного органу, в порожних жолудках і обдертих латами.

Тепер коди приходять хвля світового перевороту, коди міліони пролетаріату віддані буржуазією на убиство, коди сотки тисяч робітників викинені надулицю як непотрібне сьмітє, коди 30 міліонів українського народу попадає в руки кривавого деспота, російського царя, коди сотки тисяч нашого варода переїждують в свободній Канаді і без жалю кидають на його болотом, за те що є уродженцем Австрії, — і Ви товариші в таку велику хвилю спите? Вас проклянуть Ваші самі діти, так як ми в болем в серці думаємо часом про своїх отців за їх темноту і слабість духа!

Чи так трудно Вам, тисячам членам пробудити ся в етаргії, одним замахом скинути довг, почати агітацію і збори на користь Вашої газети? Товариші! Послідний раз кличемо до Вас: Не піддавайтесь провокації! Боріть ся з темнотою, току несвідомою силою, що все нищать, з тим молохом злат Відкиньте від себе все, що Вас роз'єднює і настроє Ваші думки і почутя проти самих себе і Вашої борби за єдність. Темні сили несвідомо, а буржуазія свідомо як злодій старають ся посягати між Вас незгоду і нацькувати брат на брата. Невже-ж Ви не бачите роботи Каїнів і Юдів? Забудьте веї дрібні непорозуміння і покажіть свою свідомість і як оден муж, піднесіть Вашу газету. Вже 7 літ ми соц.-дем. боремо ся з буржуазією в Канаді. Невже ми стратили свої сили? Невже ми не відчуваємо, що маси звернули свої серця до соціалістів і чекають їх слова? У біі, товариші, ва жете і славу „Робочого Народа“ і Соц.дем. Партії!

Редакція і адміністрація „Робочого Народа“.

УХВАЛА

Екзекутивного Комітету У.С.Д.П. в справі „летючки“.

По відділах У.С.Д.П. є роізісланий референдум „монстрєальська летючка“ з підписом А. Дмитришина як

секретара. Дня 10 го червня с. р. Екзекутивний Комітет обраджував над тим „референдумом“ і заявив, що він є протиконституційний, бо тільки Екзекутивний Комітет через свого секретара має право давати під голосоває членства великого роду референдуми. Тож ті відділи, котрі шанують партійну конституцію мають стриматися від голосованя над тов „летючков“, а котрі підуть за нею, то підляжуть партійному осудови, за поломленє конституції.

Екзекутивний Комітет в поступоваю Гниди, Дмитришина і Коржа добачує поломанє Конституції і звязує їх зараз же правнатиє до своєї вини на сторінках „Р. Н.“, — в противнім разі Екзекутива зажадає від тих відділів, до котрих вони належуть викиненя їх з партії за поломанє партійної кариности.

М. Еремійчук
секр. Ек. Ком.
Д. Качмар
кас. Ек. Ком.

Новинки з Заходу.

Воєнні бранці.

Певне не знайдець ся в Канаді здороводумаючої людини, кограб серіозно думала про небезпеку в Канаді в боку австро-німецьких робітників, а особливо українських, що поховались в Канаді від воєнної бурі, яка шалєє тепер в Європі. А отже на наших очах беруть і беруть людей сотками і запрякують, як небезпечну ввирину, у воєнних таборах в Брендоні, Легобриджу і т. д. А переважно беруть богови духа винних українських пролетарів, за котрих ми можемо поручитись, що вони антиімїтаристи! Звідки ж ся напасть? Буржуазія певна в невинности їх, так як і ми, але їй рокоходить ся скористатись воєнною хвилею і посягати межі робітничтвом незгоду на будучє. Вона знає, що як війна мене, і арештованих українських робітників повипускають назад до роботи, а англійські поєкадають мундури і теж повбюрають овергози, — тоді український робітник спитает англійського: „Защо ти тримав мене у арешті?“ Але ми не даймоць на гачок буржуазіє, а стіймо твердо попри ідеї інтернаціоналізму. Хай напомнимовані повніє стами англійські гірники вигонять з майнів наших братів у Нанаймо, Ферні і

Усі враз!

Усі враз

Усі враз

На сплату довгу „Роб. Нар.“

ФЕРНІ, В. К.
На сплату довгу „Р. Р.“ засплаємо \$36.50, котрі вложили сплауючі т. т.:

По \$2.00:

В. Коновальчук і Гр. Ферей.

По \$1.00:

А. Шміт, Н. Коппєс, І. Жабинський, І. Макара, Т. Шлейко, В. Ченіль, І. Корчук, І. Велишович, Ю. Відняк, І. Боршняк, І. Чернівць, І. Николайчук, П. Макара і Я. Макара.

По 75ц.: І. Турик.

По 50ц.:

М. Віфлінадер, І. Віфлінадер, Н. Ткачук, М. Равлик, А. Мікуляк, І. Вулрик, В. Теленко, В. Салижин, П. Марчінак і Т. Мінчук.

По 25ц.:

Г. Мельник, П. Ферштей і М. Латинський.

З розігравки \$12.00. Разом \$36.50. Се все, що ми могли зібрати сего разу. Постановили збирати так що місяця, аж тут нараз зачало ся арештованє воїх „не безпечних сего краю чужинців“ і забрано між нас найдіпших товаришів, котрі або немали грожанських паперів, або мали їх, та давши до реєстрованя, немогли тепер вибрати.

Ми духом не падаємо, і хоч нас менше осталоє, то все будем старатись дальше провадити свою „просвітну роботу“, а так само помагати „Р. Н.“ кільки зможем, щоб раз его поставити на добрий фундамент. До наших товаришів „палінних“ кличемо: Водрітесь! Не падайте на дує! Провінітих пляцах, хай віддають до невілннчих таборів. Ми ок біду перебудемо і не тільки лишимось вірними Інтернаціоналови, але по старем ся навчити і тих робітників, котрі поваружали на повінітємі.

Дальші арештованя.

По арештованю 150 майнерів у Нанаймо, після агітації англійських та італійських робітників викинено в роботи і арештовано 370 гірників у Ферні та Мішел, переважно українських робітників, котрі були неможливі та не мали Канадійських паперів. Треба правду сказати що робітничий майор міста Ферні докладав воїх сил, щоб не допустити до арешту невинних людей; також і юдїйні провідники впралались, щоб людям дали спокій. Але повініти кричали на них, як на зрадників. Та найбільше вини лежить на самих арештованих. Чому не постарались о горожанські папери, чому були не zorganizовані? Тепер пішла по Кров-Нест-нес дістрикту скрізь агітація повіністів за арештом усіх „австрійків“. „Тоді бригїтці будуть мати роботу“.

повідуйте слово правди і між тим робітничтвом, що з вами є і незнає за що оно так терпить.

Представте ясно тим всім повірним овечкам, що збудували своїми мозолями найбільшу святиню божу у Ферні і до неї по два рази на день ходили молити ся а їх пастирі і слова несказали, щоб їх не арештувати та хто сему ввія і де їх жеде алпша будучнієт.

Отож ще раз кличемо до Вас: Неваспляйте ані одної минутки, тільки научайте воїх, щоб в вас воїх, кільки там є, як будете на волі були щирі борці за волю і краще житє.

Ваші в боротьбі за кращу долю, Ферніські товариші.

КОВАЛТ, ОНТ. \$4.75.

По \$1.00:

Ф. Пелепецький, М. Шемлей, Н. Шемлей.

По 50ц.:

Н. Сливка, Ю. Гипка, А. Скелевич, і М. Вацук 25ц.

КОЛМЕН, АЛТА. \$4.00. По \$1.00: І. Попович, О. Сливка, П. Баранюк, С. Маланчук.

ГОП ВЕЛІЙ. Альта. \$2.50. По 50ц.: І. Трефяк, В. Трефяк, Н. Джус, Ст. Дякон і К. Шаба.

САВТ СТЕ МЕРІ, ОНТ. А. Герєлевич 50 ц.

ГЕЙРИ ГИЛ, АЛТА. І. Гунька 50ц.

ВІННІПЕГ, МАН. В. Кузьмин 25ц.

ФІЛМОР, САСК. В. В. Шелеп \$1.00.

З війни.

Австрійсько-німецька армія окурає з трох сторін Львів. Міста Станіславів і суупіль відобрали Австрійці від Росіян. — Італійці підходять чимраз ближше до Триєсту.

Війна і Українська Соціал-Демократія.

(Становище укр. соц. дем. в Росії).

Які завдання стоять тепер в часах світової війни перед українською соціал-демократією? Особливо цікаво, на котрі ми хочемо відповісти в першу чергу.

Що перед війною ми, українські соціал-демократи разом з нашими бувочинськими товаришами (становище наших галицьких товаришів було вище) завчили себе ворогами війни і найбільшим застереженням поставили ся до мілітарних настроїв, що слідом за польським прикладом, почали поширюватись серед нашої — особливо серед галицької — суспільності. Однак, через тяжкі політичні обставини і особливо через цензурні обмеження нашої преси у Києві, ми не мали можливості широко розвинути нашу антивійсьну діяльність. Крім того просто не вдалося, що дійсно може привертати увагу, коли великі культурні держави кидають ся одна на одну в воєнне догоряння.

Дарма, що міжнародний соціалізм, починаючи від самого Маркса, передбачив неминучість сучасної світової війни, дарма що загальноєвропейська воєнна гонимість характеру, все-ж перед самою війною на зборах Міжнародного Соціалістичного Бюро Каутського і Адлера заявляли, що вони не вірять в можливість вибуху світової війни, бо не вірять в чуда.

„Чудо“ однак стало ся, а за ним прийшов сучасний нечуваний робіт і настроїв в світовому соціалістичному Інтернаціоналі. І зовсім хоч світовий Інтернаціонал був солідарний в оцінці есентуальної європейської війни, якої війни

типово імперіалістичної, одначе ми бачимо, що більшість найвидатніших провідників міжнародного соціалізму переняла ся раптом свого роду патріотизмом, котрий різко суперечить попереднім протівним настроєм Інтернаціонала.

Але коли ми українські соціал-демократи Росії і легковажили можливість вибуху світової війни, то між нами тепер немає протаріч в її оцінці.

Ми маємо отже те тверде переконання, що сучасна війна є расамперд війною і мислительною, себто, що головною метою воюючих держав є одбуте нових ринків для збуту товарів і капіталів і зміцнене впливу кожної воюючої сторони в колоніях і взагалі на світовому торговому полі. Немає ні нападаючої ні обороняючої ся сторони. Вої великі європейські держави впродовж останніх десятиліть від часів франко-пруської війни, горячково готували ся до нової війни і тому всі держави в однаковій мірі відповідають за неї або ліпше кажучи за неї відповідає світовий капіталізм. Коли Німеччина і даєть ся одною з нападаючих держав, то се лише тому, що ся держава є тепер найвоєннішою на суші, що вона своєю культурним і взагалі капіталістичним розвитком опережає всі європейські нації і що проти неї стоїть озброєною мало не вся Європа.

Сучасна війна зовсім повабавлена всяких „ідейних“ мотивів і хоч всі великі держави ідуть під прапором виволоєна поволоєних народів, але прапор сей під-

несено виключно для обслуговування народних мас, для підняття їх воєнного запалу. Англія, Франція і Росія виставляють себе виволоєними, що коли Бельгія і Сербія конають тепер в крові, то ні через що як тільки через воєнничу політику тих самих Англії, Франції і Росії. Англія прим. під час висловів своєї найгорячішої сампатії Бельгії наклакла руку на Єгипет і перетворює його тепер в свою звичайну колонію. Німеччина і Австрія також проглаголюють, що вони борять ся проти царського варварства і також вима виволоєня поволоєних народів. Але царська Росія не мала ліпшого союзника як правительств Вільгельма, котре в часи російської революції хотіло йти в своїм військом на поміч царатові. Що-ж до Австрії, то вона, воюючи в Росію виключно за свою перевагу на Балканах, лише прикриває свої дійсні наміри „виволоєня“ клячами. Про „виволоєні“ змагання Росії то і говорять смішно.

Воюючи держави, окрім їх наміру одбутти перевагу в колоніях і взагалі на світовому ринку, мають кожда бажане безпосереднє вплив на свою територію коштом ворожої держави. На сім власне і повталя „воволоєна“ легенда. Однак всі воюючі держави — окрім Сербії змагають поширити їх територію коштом націй, які поволоєні в самій державі — „виволоєтелиці“. Се одно, даєть ся, повинно було-б охолодити поволоєні нації до війни. Але вони не тільки не охолоділи, а навпаки переняті вдебільшого фанатичною вірою в спасаючу ролю війни. На сім пункті один в перших признаків по Поляках належать укра-

їнській нації. Умови нашої національної безпорадності і безнадійності були дуже добрим ґрунтом для незвичайної і чудернацької ідеалізації війни.

З найбільшим захопленням австрійці війну в австрійській Україні, де її названо „взимраною“ війною. В Галичині щиро вірили, що війна принесе повне виволоєня Україні, бо кінчить ся розвитком Росії і сотворенням самостійної укр. держави. Сам надіям був, правда, зрозумілий дуже сильний удар утисками і знущаннями над українським населенням, котрих допустила ся Австрія в початок війни. З огляду на се поамалу ослабла надія на Австрію і поширила ся нагомість віра в Німеччину, котра ніби має сотворити Самостійну Україну.

(Кінець буде.)

Як визволити Україну?

Що треба робити після декотрих українських газет, щоб визволити Україну?!

Після „Українського Голосу“ треба — заховавшись в безпечний куток, відхрещуючи ся від всего та тигучи в той бік, куди „вітер віє“ — писати за Україну;

„Канад. Русина“ — відрати як найбільше „Повоєнного фонду України“ для Буки;

„Ранка“ — щоби всі католіки стали свідомими протестантами;

„Робочого Народу“ — робітники мають тільки сами визволити Україну;

„Гайдамаків“ — щоби Василько в Костем Левичьким з'їли ще оден обід в австрійського престолонаслідника.

Робітнику! думай і суди, хто може визволити Україну?

Федорук.

З життя Америк. Соц. Партії.

В половині мая відбув ся в Чикаго в'їзд національного комітету Америк. Соц. Партії, на котрім була прийнята резолюція проти війни, в котрій між іншим говорять ся так:

„І в сю тяжку хвелею національного кризису Соц. Партія Злуч. Держав підносить свій голос рішучого протесту проти небезпечної і зрадливої агітації і заявляє себе відкритим ворогом мілітаризму і війни. Ніяке нещасте, ніяке переступство, яке-б оно не було обиджаюче, не оправдує міжнародної рівні і руйнована краю.

Гибель Лювітанії і підле убійство соток спокійних не воюючих мужчин, жінощ и дітей — пасажирів, котре показує всю жорстокість і дикість війни учить нас твердо, як ніколи попередше, піддержувати за всяку ціну мир і цивілізацію.

Надзвичайне озброєня і воєнні пригототана неминує до війни, на що найліпшим доказом служать трагічний примір європейських націй.“

Дальше звизває революція американський нарід не допустити край до якогось не безпечного конфлікту, а з особна звизває робітничу клясу Америки ужити всіх сил до борби в війною і агітацією за нею, бо єї прийде ся пошосити на собі всі жертви війни. В резолюції звизває ся дальше щоби ні одна рука не піднесла ся до убийства свого товариша, робітника з другого краю; ні оден робітник не повинен виробляти убійчих воєнних матеріалів.

Революція кінчат ся окликом: Довів війну! Хай живе міжнародний мир і інтернаціональна солідар-

ність робітників!

Війна і преса.

Товариство видавців газет в Швайцарії розіслало до часописній анкети відносно шкоди, нанесеної газетам через зменшене оголошеня підчас теперішньої війни. З давших відповідей 309 газет, тільки десять, більшість котрих є органами професіонального характеру, заявили, що воєнні події не зменшили їм їх оголошеня. Решта дали таку відповідь про нанесену їм шкоду:

Число газет.	Скількишкоди шкоди.
7	5 — 10%
12	10 — 12%
19	20 — 12%
32	30 — 40%
54	40 — 50%
68	50 — 60%
44	60 — 70%
37	70 — 80%
11	80 — 90%

Пятнацять газет мусіли через зменшене оголошеня зменшити формат, зменшити число денних видань (богато газет виходило 2, 3 і 5 разів на день) і навіть цілком перестали виходити.

10 Заповідей пролетара.

Організація введе тебе з єгипетської землі, з дому неволі.

1. Ніде не найдеш поміч, лише в соціалістичній організації.

2. Не шукай в організації особистих користей. Працюй для загальної, а допоможеш і собі.

3. Памятай! У святочний день будь у товаристві, читай соціалістичні часописи й книжки та навчай других соціалізму.

4. Жий зі своїми товаришами праці в солідарності, а добре вам буде й скинете з себе ярмо.

5. Не вбивай свого духа й тіло напитками.

Суспільні кляси.

(Продовжене.)

Так отже було би ліпше, якби великий фабричний промисел, і у нас розвивив ся. Але не треба думати, що для пролетаріату принесе він рай. Де там! Правда, голодний тиф зникне, але пролетаріат дасть гинути-ме як мухи. Хоча фабрика ліпше дає їсти, ніж двір, але робота треба в ній тяжко: подивіть ся на наших робітників в фабрики тютюну в Монастирській і Ягольницькій — які вони жовті. А є ще гірші фабрики, ніж тютюнові. У фабриках, де працюють і тчуть, дуже горячо, а дрібненькі волокна уносять ся в вовдує як порошок що западає робітникам у груди. Вони кашляють, хоруять. Фабричні ткачі глухнуть скоро від страшного доскоту і гримоту машин: більшість їх умирає на сухоти не дочекавши навіть 25 року життя. „Дуже гірше коє тим робітникам, що продукують (виробляють) оолодкий цукор:“ в цукроварнях печі день і ніч розпалені аж червоні, а „робітники звивають ся коло них середом горячі як душі в чистилищі.“ Чужі треба їх це страшати пеклом? Робітники, що друкують газети і книжки (зецери) гинуть найбільше зі всіх, на сухоти. Робітники найбільше звивають ся на сухоти в Англії, що продукують глиняні виробы, мають усі діти, хорі на окрофулі. Дійшло до того, що в Чехах, тим багатим краю, на 1000 новобранців тільки 48 можуть і мають силу, одужати при війську! Тяжко

праця, нечисте повітря, лихе помешкання — вистануть, аби чоловіки вкоротити віка, зробити його багім, ще живучим трупом. Великі фабричні комини, то чорні пняки, що осуєть кров в пролетаріату і переливають її в груді черепа багатирів, що виглядають, як би були не того гатунку, що простий нарід: грубі товсті, червоні як кати.

Ті чорні фабричні комини ждуть на ваших синів і внуки, які колись втікають до фабрик. Воє в панських дворах, що загарабали безмежні лани, виходить і йде на села голодний тиф, нужда і хороби, а в фабриках тільки хороби. Вибарати тут легко.

Колісь давно продавали пани робучих людей на ярмарках так, як ми нині продаємо худобу і безроги. Нині робочий чоловік мусить сам себе продавати, свою працю, своє здоров'є, бо инакше вдох би в голоду. І це добре, як є кому продати себе! Віда все гірше до очей лізе, навіть діти багатих людей сходять на пен — і то не в патики, як неодинокі каже: більше є таких, що стади пати в біди, ніж таких, що вбідніли в патики. А пани буржуї пють не в патики, а в винами завивають ся, тай нічо не роблять — і гроші мають. І що то за порадою такий на світі, що на бідного фабричного праця не годна варобити а на багатих сами гроші роблять? „Гріш гріш роблять,“ кажуть люди і воно так виглядає, бо вложити до каси гроші, а по році дістанете процент (%). А вложити ті самі гроші в торговлю, то дістанете ще більший %

приходу. Але по правді, то навіть найбільша сума не вродить і одного сотика сама. Гроші і всяке инше багатство родить ся до сь ка праця. хто має знок без праці, хто жие і не працює, той є галапачем, той обдирає тих, що працюють, недоплачує їм, і з того жие і збиває ще маєткв. А суду і права на него нема! Нема, бо наше право укладали люди в буржуазії, з багатого стану і уложили його так, аби бідного все було на оподі. Той несправедливий лад на світі називає ся:

Капіталізм.

А то що таке?

Кожний з Вас знає, що то була панщина? То був такий лад на світі, такі „порядки“, що хлопа буюмо гнали до роботи. До нині стоять по горах руїни старих панських замків; будували їх вавші прадіди під нагаями двірських посіпаків. І нині буде нарід панам і багачам пішні палати. Що жене його тепер робити на панській роскоші? Та же буюмо вже нікого не можна гнати до роботи. Жене його гірша від бука в у ж да і голод. Відний чоловік мусить продавати свій час і здоров'є, свою працю — кождому, хто хоче і може то купити, хто має на купно ка літ а л. А що то є капітал?

На се питанє не легко добре відповісти, бо учені ще свярять ся над тим, і є ріжні гатунки капіталу. Звичайно гадають люди що капітал то гроші. Воно й правда, аю не воє. Во капітал є то майно (маєток) з якого можна мати прихід без в л а с о

н о і праці. Наприклад: побудує пан ґурально чи бровар і має з того великий прихід, хоч сам і пальцем не рушить, бо навіть до збираня грошей тримає касієра; кошти будови вже давно оплатили ся, а прихід все йде і йде. Або: хтось побудовав у місті каменницю, наймає її і спокійно рік за роком згортає суму до кишні, хоч будова вже давна виплатила ся. Або хтось має кілька пар коней, тримає до них наймитів, і фірманить ними тай з того має прихід. Або: хтось має гроші в касі, в банку або якімсь підприємстві і жие з процентів. Як бачите, капітал, то не лише гроші, але й инше майно, як худоба, машани, будинки. Капітал все є майном, але майно, не все є капіталом; коли ви наприклад маєте дім, у яким сами в родинно сидите, а приходу з него не маєте, або коли у вас є худоба, якої жививаєте до справлення поля, але не маєте з неї сталого приходу, зиску такого, як має факерник — то той ваш дім, та ваша худоба є майном, але не є капіталом. — Вої, що мають капітал, то значить таке майно, такий маєток, в котрого мають зночки, хоч сами не працюють — називають ся капіталісти. Капіталістом може бути не лише звичайна людина, але й товариство, громада, край і держава; наприклад: великі міста (колія) належать до держави, вона є державним капіталом: прихід з неї йде до державної каси, з котрої оплачує ся урядники.

(Далі буде.)

Дописи.

3 організаційної праці т. Пантелюка.

Сault Ste Marie, Ont.

Тов. Пантелюк, організатор У.С.Д.П., загостив був також і до нашої місцевості і багато причинився до відбудови місцевого укр. соц.-дем. відділу як на теперішній тяжкий час, де в нас не вільно ще тепер скликувати жадного віча. Помило перешкод т. Пантелюк виповнив свій організаційський обов'язок знаменито, за що йому належить ся вдячність від нашого відділу. Ми українські робітники можемо гордитися, що маємо такого відданого організатора в особі т. Пантелюка. Він маючи при собі соціалістичні книжочки і брошури пороздавав їх поміж таких людей, котрі попередно не хотіли і чути про них; однак він так на них вплинув, так повів справу, що не стало йому ні одної брошури а навіть мусів ще взяти пару десятків в другого товариша щоб роздати між робітників. Словом, т. Пантелюк славно списав ся в нашій місцевості.

Н. Кушнір чл. відд.

Що пишуть про „Роб. Нар.“

Хвальна Редакціє! Я Вашої часописи до сього часу ще не читав, однак тепер коли я її вже маю і читаю, то я переконався, що она одинока обороняє робітничі інтереси і учить робітництво як має оно організувати ся і увільнити ся з нинішнього ярма. Кождий робітник Українцє повинен читати „Роб. Нар.“ Пора і нам вже пробудити ся з вікового сну та дрімоти, а взяти ся до просвіти і єднати ся під один прапор!

П. Стадник.

Засноване читальні.

В Боян, Альта, в дістрікті Витфорд відбуло ся дня 6. червня в домі т. І. Шевчука велике віче, на котрім вібрані дооколичні фермери заснували читальню „Просвіти“. Членів вписалось 24. Вибрано заряд, до котрого увійшли: П. Попович голова, М. Гордей касієр, М. Шамко кас. прот., І. Войчук секр. фін., І. Шевчук бібліотекар, І. Фарус і І. М. Семенюк організатори. Рішено передлачувати всі українські поступові часописи в Канаді і Злуч. Державах. По погодженню справ читальняних говорено також про шкідливість алкоголю, що вібрані прийняли в одушевленем.

За Видл Читальні „Просвіти“ в Боян, Альта, М. Попович гол., І. Войчук секр.

Довічене з сторони 3-ої.

6. Не зрадь своєї класи ні в економічній ні в політичній боротьбі.
7. Не окрадай себе, купуючи буржуазні часописи, або належачи до буржуазних товариств.
8. Не будь ливуном у того, що купує твою силу.
9. Заступай ся за охороноу рівно-управаоу жінок.
10. Жадай всюди права до людського життя, яке вкрали ввизискувачі у овогб ближнього.

ВИЙШЛА З ДРУКУ
збірка поезій П. Крата п. в.
„За землю і волю“!
Ціна книжки 25ц.
Замовлена пліть до:
ROBOTCHYJ NAROD
Box 3658 Winnipeg, Man.

Фінансове справоздане „Р. Н.“ за місяць май 1915.

ПРИХОДИ:

готівка в попереднього місяця	\$ 0.57
предплата	40.90
на оплату довгу	177.00
з оголошень	9.05
друж. роботи	32.50
продажа газет і книж.	16.90
Разом	\$276.92

РОЗХОДИ:

робітникам	\$ 64.00
за друк „Роб. Нар.“	114.00
папір на вклад. докн.	21.32
почта	17.44
віддано довгу	10.00
за кліші	9.00
переплетник за кн.	5.50
телеграми на Скід	3.76
дрібні видатки	3.20
комішен	2.00
готівка з кінцем мая	26.70
Разом	\$276.92

Пояснене до справозданя.

В місяцю маю вплинуло в предплати, оголошень, друж. робіт і дрібної продажі \$99.35, на потрібні видатки виплачено \$240.22. Недостачу в сумі \$140.87 пократо приходами зі сплати довгу на „Р. Н.“ З справозданя за місяць цвітень можна було довідатися що недобір від початку 1915 р. до кінця цвітня був кругло \$284.17, до сего долучити \$140.22 за місяць май, голі маємо о \$425.04 а близький довг „Роб. Нар.“ як показує образок.

Вінніпег 14. червня 1915. М. Еремійчук секретар.

Переписка Редакції.

Н. Кушнір, Sault Ste Marie, Ont. Вашу допись помістимо в другому числі.

ПОШУКУЮ свого брата Олександру Шевчука в селі Пульганівки. повіт Чортків (Галичина). Довгий час перебував в Калгарі, Альта. Хто-би о нім знав або він сам, хай пише на адресу:

Hyun Shewehuk 28 Brown St. Montreal Que.

Протоколи

II. Монтреальської конференції.

(Продовжене.)

До сєї точки промовляли т. т. Ів. Гняда, Н. Клоднічки, М. Корж, Т. Корчак, С. Сорока, М. Щагол, Ю. Демидюк, Т. Соколик, Т. Войчук і С. Татарин. По дискусіях тов. М Корж ставить внесенне: 3 причини що відколи Ц. З. існує в Вінніпегу, то там все роздори, окрім того через І.р. Екс. Ком. не дав ані одного висліді референдуму, а нещодав точного партійного справозданя. В партії тільки був порядок оден рік коли був Ц. З. в Монтреалі Тому ставляю внесенне щоб Екс. Ком. перенести до Монтреалу. Тов. Ю. Демидюк вносить щоб Екс. Ком. остав в Вінніпегу. За внеском тов. Коржа голосувало 11 ть, за тов. Демидюком ч. Вільністю ухвалено щоб Екс. Ком. перенести до Монтреалу. Тов. Т. Соколик вносить попер тов. Т. Войчука, щоб Ц. З. складав ся з 9 ти членів; так 3 члени Екс. Ком. мають бути вибрані в монтреалі, і будуть вести партійну роботу, 6 членів Екс. Ради і так, 3 члени мають бути вибрані в Вінніпегу, і будуть вести цілу господарку „Р. Н.“ 3 члени має бути вибраних на виході яко коптроя. Розумієсь, що всі 9 члени контролює оден другого а всі ціла партія. Принято одноголосно. Огодини 2.й пополудин наступила перерва всі делегати взяли участь в демонстраційнім вічу, скликанім монтреальським відділам.

Дальші наради почались о 9. годині вечером

Партійна Преса.

Над пресою дискусували майже всі делегати по дискусіях прийнято протест по перевнесено друкарню „Р. Н.“ до „Ранка“, не повідомляючи просе членів партії, ані членів Екзекутиви. Лайн тайпової машини і по нині нема. Про перенос друкарні мала рішити ціла партія, а не одна чи дві особи.

Внесок тов. Клоднічкого, попертай тов. Войчуком що про зміни в „Р. Н.“ чи то партія мають знати члени партії найменше оден місяць вперед, члени партії мають висказати свої погляди.

Господарку Робочого Народу мають вести члени Ц. З. і що місяця мають здавати справозданя Екс. Ком. і членам партії. Редактора і адміністратора має установити цілий Ц. З. Адміністратор має що тижня здавати справозданя з м члена Ц. З. в тій місцевості. Плату робітникам ухвалює Ц. З. Два рази в рік партія має устроити два агітаційні тижні для збирання фондів і еднак предллатників і т. п. Редактор немає права містити оварні без відома цілого Ц. З. Тов. Корчак ставить внесенне попер тов. Демидюка, що кождий відділ зі своєї каси має що місяць платити по \$1.00 додаток на „Р. Н.“ 25 ть відділів по доларів „Р. Н.“

Принято одноголосно. Тов. Ів. Гняда випрацював і представив конференції точний дохід на „Р. Н.“ і ровхід, і який ексціб може „Р. Н.“ виходить в більшім обемі без дефіциту. Одобрено, і ухвалено, щоб сєї плян передати новому Ц. З. Провінціоньний Комітет Провінції Онтарію і Квебек ухвалено що має складати ся з 9-х членів. (Далі буде).

До відома усім російським підданім

НОВИЙ ДВОПРУВОВИЙ ПОШТОВИЙ ПАРОВЕЦЬ „ЦАРИЦЯ“

відплине в Нью-Йорку просто до АРХАНГЕЛЬСКУ

в суботу 22-го мая 1915 р.

ІЗДА БЕЗ ПЕРЕСІДАНЯ.

Ціна в Нью-Йорку до Архангельську \$48.00.

Слідуючі парівці в Нью-Йорку:

„ЦАРЬ“ — 5-го червня „ДВИНСК“ 19 червня.

Парівці Російсько-Американської Лінії є одинокі, що йдуть до АРХАНГЕЛЬСКУ цілкім шляхом. ПОЗА ВОЗНОЮ ЗОНОЮ; ТОЖ ПОДОРОЖ ЦІЛКОВИТО БЕЗПЕЧНА.

З РОСІЇ

можуть прихата убі кобіти, діти і чоловіки, котрі увільнені від війска і мають паспорти.

За інформаціями звертайтесь до наших агентів або до **A. E. JOHNSON & CO Gen. Pass Agts. 37 B'way, NEW YORK, N. Y.**

Зміна адреси
Отрим повідомляю всіх, що я переніє робітню з 117 Мендеса Ст. на 450 Burrows Ave. і прошу всіх заголошуватися на нову низше подану адресу:
Sam Morochovsky, Plumber - Electrician & Gramophone Repairer 450 BURROWS Ave. Winnipeg.

ПОЗІР! РОДИМЦІ ПОЗІР!
Маю честь повідомити, що я розпочав КРАВЕЦЬКИЙ ВАРСТАТ першої класи. Виробляю убрани мужські і женські.
Властитель п. Пахольчак.
709 SUTHERLAND AVE. WINNIPEG, MAN.

Русько-німецький шпиталь
Dr. G. Kalichman-a
Спеціальне ліченє хоріб, венеричних сифіліс, трипер і другі хірургічних, акутричних, жіночих, очних і ушних.
Найновіше і найпевніше
ліченє сифіліс „603“ проф. Ерліха. Ліченє полового бевенія. Ліченє електрично. Лікарства висилою по кольоніях за надісланим вадатку.
OFFICE & HOSITAL
453 Selkirk Ave. Winnipeg.
Phone: St. John 1772.

Кава
хотяй як дорога е

FRANCK-A ЦУКОРІЯ
славний додаток до кави
НАПРАВІТЬ КОЖДУ КАВУ, ЗРОБИТЬ ІЇ ДЕЛІКАТ-НИШОЮ З ПРИЄМНИМ СМАКОМ ТА ЗАПАХОМ.

Франк-а цукорія є правдивим секретом
РОБЛЕНЯ ДОБРОЇ КАВИ.

НАЙЛІПШІ ГОТЕЛІ І РЕСТАВРАЦІЇ УЖИВАЮТЬ ІЇ В ВЕЛИКІЙ СКІЛЬКОСТІ.
СПРОВАБУЙТЕ В ВАШІМ ВЛАСНІМ ДОМІ КОЛИ РОБИТЕ КАВУ ДОДАЙТЕ ТРОХИ НАШОЇ ДОМІШКІ А ПЕРЕКОНАЄТЕ СЯ О ДОБРОТІ ІЇ.
ВАШ ГРОСЕРНИК МАЄ ІЇ ДЛЯ ВАС.
Уважайте щоб наша охоронна марка „кавовий млінок“ була на кождій нашій квадратовій паці.

HEINZ, FRANCK SOEHNE & CO. FLUSHING, NEW YORK.
American branch of HEINZ, FRANCK SOEHNE
Ludwigsburg, Germ.

Адресар У. С. Д. П.

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ У. С. Д. П. в КАНАДІ
М. Еремійчук
Секретар У. С. Д. П.
Box 3658 Winnipeg, Man.

ЗАХІДНИЙ ОКРУГ.
(Альберта і Бр. Колумбія.)
Секретаріат Західно-Окружного Комітету.

COLEMAN, ALTA.
Paul Baraniuk Box 158

Адреси секр. відділів
LETHBRIDGE, ALTA.
G. Wyrostyk 788-12th St. A. N.

CANMORE, ALTA.
M. Tkachuk Box 182

BELLEVUE, ALTA.
Відділ У. С. Д. П.
„Wilna Dumka“ P. Bohonoskiuk Box 45

COLEMAN, ALTA.
Society „Nadia“ Box 209 T. Gushul.
CALGARY, ALTA.
Karl Dreisittel

127-6th St. A. S. E. Riverside.
HARDYVILLE, ALTA.
Widdil, Ochota.

COLHURST, ALTA.
J. SHLEMKO секретар

HAIRY HILL, ALTA.
Victor Dowhaniuk
старя адреса:
SHIPENGE, ALTA.

CORBIN, B.C.
Kost Lemkowicz Box 287

TRAIL, B.C.
Tow. „Promin“ Box 56

NEW MICHEL, B.C.
Anton Kostashuk Box 56

FERNIE, B. C.
T. cw. W. olia Box 61.

САСКЕЧЕВАН.
REGINA, SASK.
John Fedorowich, 2105 Shaw St.

МАНИТОБА.
WINNIPEG MAN.
D. Lobaj Box 3658

ELMWOOD, MAN.
Stefan Choronyz Box 143 Louise Bridge

BROOKLAND, MAN.
M. Hawrylko

1950 Pacific Ave. Winnipeg, Man.
EAST SELKIRK, MAN.
Mike Myrtak

TRANSCONA, MAN.
Alex Moroz Box 208.

ОНТАРІО.
COBALT, ONT.
Michal Shemley Box 596

OTTAWA, ONT.
Тов. „Нові Кави“ 81 Sterling Ave.
Лука Варилевскі секретар

TORONTO, ONT.
D. Szewczuk 19 Anderson St.

WELLAND, ONT.
Yakim Pomeyчук Box 1449.

WEST TORONTO ONT.
Dmytro Lozynski Box 281

SAULT STE. MARIE, ONT.
D. Szarabura Box 176

TIMMINS, ONT.
M. Nowak Box 114
Старя адреса South Porcupine Ont.

PORT ARTHUR, ONT.
Tow. M. Sichynskoho
322 — 1st. Ave.

КВЕБЕК.
MONTREAL, QUE.
Tow. im M. Sichynskoho
Sem. Tatarsy 32 Brown St.
LACHINE LOCKS, QUE.
N. Palmaruk 28 Second Ave.

Пролетарі

ПОРЯДКОВИ

РІК VII.

Ще про арештаня на З

Ціла історія в насем „Австрійців в Бр. Колумбієть ся ще в суботу ввечері, зложена в Ферні Кофідон віддають ся іти до того часу, до роботи в нами „А і Німці.

В поведінку бо не між робітництвом не арештовано ш В решта другі почали ся, як вжачачем в відомім, маганя робітників і італійських релігійованих „ворників“ і се було вано на публичні Заходи юнійних щоби до сего не не помогли і звінці арештованих влюване їх в „бестережене і цями в руках членів войшен армії“ і т.

Між інтернованими членами тамошнього соці.-дем. відділу на товаришів в Ф. Звіднянський, М. В. Коновальчук, ко, М. Мишок, Н. В. Чепіль, А. Шмук, С. Вобоский, лайчук, І. Гаврилайович і В. Васильович М. Будри папери, але в Кал. Дальше імена в Мішел е: В. Ков Мірка, А. Косташ рмаюк, Н. Адам Ф. Михайлюк, Д. ців, М. Андрієшичюк, Ю. Черняк Мотуш, Ю. Івасюк, Ф. Василечко, Ф. Андрійчук, П. Далібан, С. Захарук, С. Удид, І. Мигал Мигаланюк, І. Т. Гліпчук і А. Гой. Се виглядає як відділ забрали, бо лишились, то лжоватих, що влад лежали до відділу

Крім тих товаришів товано ще в Ферні Українців, як такців, Поляків, Німців, і австрійських ців, котрих число поверх 360 душ. Що більше! Як там оден товариш то таке саме вже Hillcrest, Alta., од знати кілько тамно.